

# mini przewodnik

free

+ współrzędne gps



po!skaniezwykla  
masa miejsc godnych uwagi

## Trasa wycieczki: Szydłów - "Polskie Carcassonne"

czas trwania: 5 godzin, typ: piesza, liczba miejsc: 8, stopień trudności:  
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

## Opis wycieczki

Szydłów dzisiaj to niewielka wieś w powiecie staszowskim. Przez stulecia miasto - zyskał miano "polskiego Carcassonne" lub jak kto woli "kamiennego miasta", a to dzięki zachowanemu po dziś dzień XIV-wiecznemu układowi urbanistycznemu z elementami architektonicznymi jak i przestrzennymi średniowiecznego grodu.

Najważniejsze zabytki Szydłowa to zachowane ogromne mury obronne wraz z Bramą Krakowską, które najokazalej się prezentują przy wjeździe od strony Chmielnika. Jest tu zespół zamkowy z Salą Rycerską, Skarbczykiem i Bramą Zamkową, kościół p.w. św. Władysława ze strzelistym gotyckim dachem krytym gontem, ruiny kościoła i szpitala św. Ducha, dawna synagoga, nieliczne zabudowania miejskie ocalałe z pożóg wojennych i najazdów i już poza murami kościół filialny p.w. Wszystkich Świętych.

Warto tu przyjechać by poznać to niezwykle miejsce. O każdej porze roku jest wiele atrakcji kuszących turystów. Od kilku lat odbywa się tutaj w miesiącach letnich Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski, a rzeźby poplenerowe można oglądać w Szydłowie przez cały rok. Miejscowość jest też śliwkową stolicą Polski, a to za sprawą ponad 1000 ha śliwkowych sadów w okolicy. Co roku odbywa się tu Święto Śliwki, gdzie prezentowane są dorodne owoce z miejscowych sadów i nie tylko. To jeszcze nie wszystko - "polskie Carcassonne" to nie tylko mury, rycerze i śliwowica. W tej urokliwej miejscowości w lipcu odbyła się bagatelka - 24 edycja plenerów malarskich. Sami widzicie - tu nie można się nudzić, trzeba przyjechać i zobaczyć to na własne oczy. Świętokrzyskie naprawdę jest piękne!

## Program wycieczki



## Szydłów Ruiny zamku królewskiego

W obrębie murów miejskich Szydłowa znajdują się pozostałości zabudowań gotycko-renesansowego zamku z czasów Kazimierza Wielkiego. Do naszych czasów zachował się budynek zamkowej bramy, skarbiec, w którym mieści się obecnie muzeum oraz ruiny murów zamku właściwego z Salą Rycerską przylegające do wyższych w tym miejscu i grubszych murów miejskich. Sala Rycerska obfituje w pozostałości świetnego niegdyś wystroju architektonicznego. Są tu widoczne resztki kamiennych obramowań okien i portali, widoczne są gniazda po drewnianych stragazach stropów, Widać zachowane resztki wątków kamienno-ceglanych murów.

Zamek został zniszczony w czasie szwedzkiego potopu i później w trakcie wojny północnej. Odbudował go w 1723 r. Józef Załuski, który to fakt jest odnotowany na kamiennej tablicy umieszczonej nad portalem budynku bramnego.

50°35'26"N 21°00'00"E | na mapie:A



## Szydłów Synagoga

Szydłów to jedyne w swym rodzaju miasteczko, bo nie można o nim powiedzieć przecież wieś, choć na przestrzeni dziejów zostało zdegradowane z bogatego i kwitnącego miasta z siedzibą starostwa do rangi wsi, siedziby gminy. Znajduje się w nim również jedyna w swym rodzaju synagoga. Wpisana została swą architekturą idealnie w charakter okalających miasto murów obronnych. Powstała w latach 1534-1564. Istnieje legenda wiążąca wszelkie klęski i niepowodzenia Szydłowa właśnie z budową owej synagogi i faworytą króla Kazimierza Wielkiego, Esterką, ale przeczy temu fakt, iż synagogę rozpoczęto wznosić dopiero 164 lata po śmierci wielkiego króla.

Synagoga ma charakter obronny. Wieńczy ją późnogotycka attyka w kształcie blankowania. Potężne mury z przyporami, pomiędzy którymi wykonano wąskie, półkolistości zakończone okna, przypominają raczej mały kasztel niż bóżnicę. Od strony zachodniej dobudowano w wieku XVIII babiniec połączony z salą modlitewną niewielkimi półkolistymi oknami. Babiniec to murowano-drewniana budowla o specyficznym dla żydowskiej architektury charakterze. Białe mury parteru z niewielkimi okienkami i drzwiami wejściowymi odcinają się od poczerńiałego drewna konstrukcji babinca zajmującego wyższą kondygnację i przytulonego połączeniami dachu do korpusu bóżnicy. Sala modlitwy synagogi jest znacznie obniżona w stosunku do poziomu otaczającego budowlę terenu. Nakryta jest sklepieniem kolebkowym z lunetami, które tworzą widoczne z zewnątrz okna.

W trakcie XVIII-wiecznej przebudowy świątynię ozdobiono bogatymi polichromiami autorstwa Jehudy Lejba, działającego na tym terenie artysty, który ozdobił również synagogi w Działdowie oraz Pińczowie. Polichromie nie zachowały się do dziś. Wschodnią ścianę Sali modlitwowej zdobi kamienny aron-ha-kodesz z dwoma ramującymi go bogato zdobionymi ornamentem roślinnym i ślimacznicami pilastrami. Aron-ha-kodesz zwieńczony jest trójkątnym tympanonem zdobionym, podobnie jak pilastry, ornamentem roślinnym.

Osadnictwo żydowskie w Szydłowie rozpoczęło się prawdopodobnie w II połowie XIV wieku kiedy to istniała w mieście niewielka grupa Żydów cieszących się prawami Statutu Kaliskiego, potwierdzonymi przez Kazimierza Jagiellończyka. Szybki i dynamiczny rozwój miasta sprawił, że ludność żydowska napływała coraz liczniej i w wieku XVI Szydłów był już siedzibą jednego z sześciu kahałów - okręgów administracyjnych żydowskich gmin krakowsko-sandomierskich.

W synagodze można oglądać liczne eksponaty związane z kulturą Żydów szydłowieckich. Znajduje się tutaj wystawa przedmiotów i ksiąg liturgicznych, czterometrowy posąg Mojżesza trzymającego tablicę z Dekalogiem, a także 18 płaskorzeźb w brązie przedstawiających sceny ze Starego Testamentu autorstwa profesora Gustawa Zemły.

50°35'33"N 21°00'02"E | na mapie:B



przykładów polskiej architektury doby gotyku.

Kościół wzniesiono w 1355 r. w miejscu, gdzie stała starsza, drewniana świątynia. Sklepienie krzyżowe jest wsparte na dwóch filarach, stromy dach, typowy dla gotyku, pokryty gontem zwieńczony jest smukłą wieżyczką. Bryła kościoła z ceglanymi i tynkowanymi elewacjami, ozdobionymi przyporami i płycinami, wysoko góruje nad sylwetą miasta. Obok kościoła znajduje się dzwonnica, przebudowana w XVII w. z baszty obronnej. W 1944 r. w trakcie działań wojennych zniszczona została gotycka wikarówka, której ruiny podziwiać można nieopodal.

50°35'28"N 21°00'10"E | na mapie:D

## Szydłów Ruiny kościoła św. Ducha

Ruiny kościoła św. Ducha znajdują się na dawnym Przedmieściu Opatowskim. Sąsiadują one z ruinami przytułku dla ubogich i starców, który niegdyś był z kościołem połączony korytarzem. Kościół był jednonawowy wykonany z kamienia, wybudowany wraz z przytułkiem w XVI w. Istniały one i pełniły swoją funkcję aż do wieku XVIII.

50°35'31"N 21°00'13"E | na mapie:C



## Szydłów Kościół pw. św. Władysława

Kościół pw. św. Władysława jest jedną z świątyń, której istnienie zawdzięczamy królewskiej porywczosci Kazimierza Wielkiego. Obok kolegiaty wiślickiej i kościołów w Sandomierzu, Zagości, Stopnicy i Kargowie jest jednym z tych, które ufundował król, jako zadośćuczynienie za śmierć kanonika Marcina Baryczki utopionego w Wiśle u stóp Wawelu na królewski rozkaz za zbyt śmiało upominanie monarchy w związku z jego rozwiązanym stylem życia. Kościoły te, zwane ekspiacyjnymi (pokutnymi), mają wspólne cechy stylowe i zaliczane są do najświetniejszych

## Szydłów Zabudowa miejska

Bogate i zasobne bogactwem swych mieszkańców miasto to daleka przeszłość. W Szydłowie śladów dawnej świetności miasta próżno by szukać. Pożogi wojenne, ustawiczne najazdy bogatego grodu i pożary dokonały nieodwracalnych zniszczeń.

Z biegiem czasu, na opustoszałych po zrujnowanych kamieniczkach placach zaczęły powstawać przytulone do siebie plecami, by było taniej, byle jakie i z byle czego



sklecone zabudowania minimalnym nakładem środków zapewniające ich mieszkańcom dach nad głową. O architekturze, stylu czy rozwiązaniach urbanistycznych zapomniano, nie było środków, by po raz kolejny podnosić ze zgliszczy mieszczańskie siedziby. Zachowany układ szachownicowy parceli to jedyna pamiątka lokacyjnego miasta.

Z zachowanych fragmentów zabudowań miejskich, pochodzących prawdopodobnie z końca XIX i początków XX w. można polecić do obejrzenia kilka domów przy ul. Kazimierza Wielkiego, tuż obok Bramy Krakowskiej. Nie stanowią one żadnej większej wartości historycznej, jednak przywołują ducha tego miejsca. Proste, parterowe domy, z najprostszym w wykonaniu, detalem architektonicznym mówią o fachowości tutejszych murarzy i kamieniarzy, ich zamiłowaniu do piękna i porządku, estetyki architektonicznej wpojonej przez ich mistrzów. Nie można tego, niestety, powiedzieć o architekturze najnowszej. Nieznajomość tradycji miejsca, brak poszanowania tzw. genius loci, to nagminny grzech nowej zabudowy. Bezstylowa, zaściankowa, pozbawiona estetyki czeka na nowych właścicieli i kapitał, który włożony w to miejsce przywróciłby mu dawno utraconą świetność.

50°35'25"N 21°00'02"E | na mapie:E



## Szydłów Mury miejskie

Szydłów nazywany bywa "kamiennym miastem" lub "polskim Carcassone". Jest bowiem jednym z nielicznych miast polskich, gdzie prawie w całości zachował się pas średniowiecznych umocnień miejskich. Aby je obejrzeć, warto tu przyjechać na weekend. Pierwotnie mury miasta wyposażone były w chodniki dla straży miejskiej schowane za krenelażem (zwieńczeniem murów i baszt obronnych w postaci tzw. zębów, pomiędzy którymi znajduje się wolna przestrzeń dla łuczników; zwane także blankowaniem).

Do miasta prowadziły trzy ufortyfikowane bramy &ndash; Opatowska, Wodna i Krakowska, która istnieje do dziś i

stanowi atrakcję turystyczną miasta. Zachowały się też cztery odcinki murów, w sumie około 700 m obwarowań. Najdłuższy i najlepiej zachowany jest odcinek zachodni biegnący wzdłuż zamku na południe, aż do Bramy Krakowskiej.

Nieco krótszy odcinek, południowo-wschodni, biegnie od Bramy Krakowskiej na wschód, wzdłuż kościoła św. Władysława. Pozostałe dwa znajdują się w północno-wschodniej części miasta oraz na północ od synagogi. Mury na wysokości zamku zbudowano na ścianie wąwozu opadającego do doliny rzeki Ciekącej. Jest to najpotężniejszy i najbardziej warowny fragment fortyfikacji miejskich. Mury miejskie wyposażone były w wysokie na ponad 10 m baszty obserwacyjno-obronne. W tej chwili nie ma po nich śladu. Część murów została rozebrana i użyta ponownie jako budulec. W 1822 r. mury miejskie rajcy wystawili na licytację chcąc w ten sposób rozwiązać problem ciasnej przestrzeni miasta. Pomimo kilkakrotnego obniżania ceny wywoławczej (oferta była aktualna przez kilkadziesiąt lat) nie znaleziono kupca, dzięki czemu mury pozostały na swoim miejscu aż do dziś.

50°35'24"N 21°00'01"E | na mapie:F



## Szydłów Brama Krakowska

W Szydłowie, mieście otoczonym murami miejskimi, istniały niegdyś trzy bramy. Bramę Wodną oraz Opatowską rozebrano jeszcze w XIX w. używając kamienia pozyskanego z nich jako budulca dla okolicznych domów. Pozostała jedynie brama Krakowska. Znajduje się w południowej części zachowanego, najdłuższego odcinka miejskich obwarowań, który ciągnie się aż do zamku szydłowskiego. Zbudowano ją w XIV w. przebudowując następnie jej wyższe kondygnacje w stylu renesansowym w wieku XVI. Otrzymała ona wówczas attykę i dwie okrągłe wieżyczki. Wyposażona została w okienka obserwacyjne oraz cztery strzelnice umieszczone we wnękach attyki. Kamienne schody w zachodniej ścianie prowadziły niegdyś na chodnik straży umieszczony za krenelażem murów



obronnych. Brama wyposażona była w żelazną bronę zamykającą dostęp od wewnątrz, most zwodzony łączący szyję bramną z dębowymi wrotami zewnętrznymi. Przed bramą znajdowała się tzw. szyja łącząca ją z czterobocznym przedbramiem stanowiącym pierwszą zaporę obrony.

50°35'24"N 21°00'05"E | na mapie:G



50°35'21"N 21°00'01"E | na mapie:H



Zdjęcia dodane przez (w kolejności): tellmemore, stary, tellmemore, tellmemore, tellmemore, tellmemore, tellmemore, tellmemore

Trasa dodana przez: sonia27

Przewodnik wygenerowany w serwisie [www.polskaniezwykla.pl](http://www.polskaniezwykla.pl). Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:  
poniedziałek 22 lipca 2024 17:44:04

## Szydłów Kościół pw. Wszystkich Świętych

Kościół pw. Wszystkich Świętych został wzniesiony z kamienia w XIV wieku, wybudowano go poza obrębem murów miejskich. Pokryty jest spadzistym gotyckim dachem krytym gontem. Składa się z prostokątnej nawy głównej połączonej z prezbiterium. W wiekach późniejszych dobudowano zakrystię oraz przedsionek. Kościół pełni obecnie rolę kaplicy cmentarnej, jednak w 1946 r. odkryto w nim gotyckie polichromie przedstawiające sceny z Nowego Testamentu. Wśród malowideł znajduje się najcenniejsze i najlepiej zachowane, przedstawiające „Siedem radości Maryi”, które warto zobaczyć. Oprócz tego są tu przedstawienia scen pasyjnych i przedstawienia siedmiu grzechów głównych, które symbolizują zwierzęta, na których grzesznicy przybywają do piekła. Kościół jest otoczony kamiennym murem.